

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 16. Moritur Zosimus, inde schisma inter Eulalium, & Bonifacium
conflatur. Placidia soror Honorii ad Augustinum scribit. Quid de schismate
Pelagiani publicarent. De legatione Alipii ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

magni apud Romanos nominis in sententiâ confirmaret, sed quia probe sciebat, eandem Epistolam Romæ ab univertis legendam fore, atque exscribendam.

At cum Augustinus intelligeret, nonnullos apud Valerium Comitem sibi imponere, quod nuptias damnaret, asserendo originale peccatum, librum priorem de Nuptiis, & Concupiscentiâ ad Valerium eundem transmisit, quem vel hoc anno ferè exeunte, cum Cæsareâ Hipponem rediit, vel initio sequentis elucubratum fuisse non dubito: Docet in eo volumine, bonas esse nuptias, malam verò concupiscentiam, quâ benè utuntur nuptiæ, originis reatum tolli per baptismum, cum quo omnis homo nascitur subditus Diabolo: Hominem factum à Creatore, captivatum à deceptore, indigum Redemptoris; filios ob originalem maculam nasci peccatores à mundis, & sanctis parentibus, idque exemplo oleæ, & oleastri satis congruè explicari; nullum in paradiso fuisse nuptiarum pudorem, qui post peccatum ex effræniibus concupiscentiæ motibus nobis inest, esseque eandem concupiscentiam vehiculum originalis peccati, ejusque reatum dimitti in baptismo; egregio verò Sancti Ambrosii Mediolanensis à Pelagio eximie laudati testimonio opus concludit. Erat Valerius Comes Augustini studiosus, ejusque libros libenter evolvebat: *Nam & hoc*, inquit Augustinus in Proœmio, *comperi, quod inter tuas multas, magnasque curas, facile, ac libenter legas, nostrisque opusculis, etiam, quæ ad alios conscripsimus, si quæ in manus tuas venire potuerunt, admodum delesteris; & in fine libri ejusdem studium commendans, intelligere se dicit, quod tam libenter legas, ut etiam nocturnas aliquas horas lectioni vigilantè impendas.* Ex quibus calumnia Juliani evanescit, qui Augustino postea vitio vertit, quod libros viro militari nuncuparet; Valerius enim & literis, & armis simul vacabat, quod & disceret facienda, & faceret discenda, quæ summa virorum laus est. Libeat autem hic insinuare, quantum abhorreret modesti vir ingenii Augustinus à dedicandis libris Nobilibus, ac Principibus viris; Hæc enim ibidem cap. 2. scribit: *Mibi nunquam placuit, cuiquam illustri viro, & tantâ, quantâ es ipse, sublimitate conspicuo, præsertim non ociosâ dignitate jam fruente, sed adhuc actibus publicis, eisdemque militaribus occupato aliquid meorum opusculorum legendum non à me petenti, non tam diligenter, quam impudenter impingere.* Inter causas autem, cur eidem Comiti opus præfens inscripserit, hanc secundo loco posuit: *Quia prophanis, ait, istis novitatibus, quibus hic disputando resistimus, tu potestate curando, & instando efficaciter restitisti.* Hunc librum ad Valerium post damnationem Pelagii, Cælestiique conscripsi, inquit Augustinus lib. 1. ad Bonif. cap. 5. Julianus, sociique hunc nobilissimum virum plusquam Vatiniano odio persequabantur, etenim ipsum Imperatorem Honorium contra Pelagianos semper excitans pravis eorum conatibus obviâ ibat. Fuit hic Valerius magnâ apud Principem in æstimatione. Anno 425. erat Comes rei privatæ, ad quem datum legitur rescriptum lib. 10. Cod. Theod. L. 32. de *perit. & ultrò datis.* Theodosio XI. & Valentiniano Cæs. Cons. Item anno 427. erat Comes sacrarum largitionum ex lib. 10. Codicis ejusdem L. 17. de *murilegulis &c.* Hierio, & Ardabure Cons. Idem etiam anno 432. gessit consulatum ordinatum; anno verò 435. erat Magister Officiorum, extat enim ibidem lib. 7. tit. 8. L. 16. de *metatis* rescriptum ad Valerium *Magistrum Officiorum, & Exconsulem* datum Theodosio XV. Cos. Undè Julianus, cum ab Au-

gustino nuncupatos Valerio libros mille distictis impeteret, Valerium Patronum tantum Augustini nuncupavit, & libro 1. Operis Imperfecti cap. 17. eundem *militiæ sudoribus occupatum* dixit, viri enim potentiam reveritus ab omni convicio abstinuit.

CAPUT XVI.

Moritur Zosimus, inde schisma inter Eulalium, & Bonifacium constat. Placidia soror Honorii ad Augustinum scribit. Quid de schismate Pelagiani publicarent. De legatione Alipii ad Imperatorem contra Pelagianos Baronii, Fanseni, ac Scriptorum Augustinensium chronologia non probata. Edictum Honorii contra Pelagii, ac Cælestii defensores, itemque literæ Aurelii Primatis Carthagenensis contra eosdem.

EXeunte anno superiore 418. decesserat Zosimus Papa de divinâ gratiâ optimè meritus, nam licet initio Pelagianorum fraudibus circumventus mitius cum ipsis egerit, eorundem tamen dolis per Africanos Patres sibi patefactis, tam vehementi ictu illos prostravit, ut se se humo tollere nunquam posse à valuerint, datis enim ad totius Orbis Episcopos literis eosdem sacro anathemate percussit; idem Augustinum maximè coluit, suumque ad Cæsareensem Ecclesiam Legatum destinavit. Cæterum mortuo Zosimo periculosa tempestas Romanam Ecclesiam adorta est inter Bonifacium, & Eulalium schismate conflato. Honorius Imperator urbanis dissidiis cognitis, ne factionum Principes præsentia tumultum auferent, mandavit Symmacho Urbis Præfecto, ut utrumque Pontificem nuper electum Roma dimitteret, at ne Romani futura festa Paschalia sine Antifite peragerent, eam curam Achilleo Spoletinæ Ecclesiæ Episcopo demandavit, omnia interim tentans, quod dissidentes componeret; Verùm cum gravioris difficultatis id negotium cerneret, statuit Synodum plenariam apud Spoleterum cogere, quare Africanos Patres ad eandem per literas evocavit; Cardinalis Baronius eandem ex Codice Vaticano publicavit ad hunc annum 419. queis indicitur Synodus *intra diem Idum Juniarum.* Præter verò sacras divales idem Imperator privatas literas, ait Baronius, ad Aurelium Primate scripsit; ejusdem pariter exempli literas ab eodem Honorio datas ad Augustinum, ac sex alios Episcopos ex laudato codice idem testatur eadem Epistolâ ibidem recitata, in quâ hæc leguntur: *Sed quamvis sacra Domini Germani mei Augusti Principi ad Italiam Synodum evocans auctoritas non negligenda provenerit, socianda specialiter etiam Serenitatis nostræ scripta judicamus; dicitur Epistola data Tertio Kal. Aprilis Ravennæ.* Cardinalis subdit num. 24. *Quod autem ait, alias antè literas datas ad ipsos Episcopos per Germanum suum, Honorius Imperator Constantium intelligit, cui ob præclaras res gestas adversus Tyrannos sororem suam Gallam Placidiam dedit uxorem.* Labitur vir insignis, nam anno 419. Constantius non erat Imperator Augustus, ille verò, qui priores ad Africanos literas dederat, nuncupatur ibidem *Dominus meus Germanus Augustus Princeps;* anno tantum sequenti ex ipsius Baronii sententiâ Constantius dicitur esse Augustus, vel certè, ut monstrabo, anno 421. quare eo titulo illis in literis idem minimè designatur. Præterea eodem anno, eademque de re Constantius, ac Symmachus ultrò, citroque literas conscribere, quas ibidem Baronius recitat; Symma-

Anno
419.

Symmachus verò eandem ita inscribit: *Domino semper illustri, & per cuncta magnifico, meritoque sublimi, & præcelso Constantio Symmachus.* Neque semel Constantium aut Principis, aut Augulti nomine honoravit. Ex quibus obiter rejicitur sententia Panvini conterranei mei, qui lib. I. Rom. Principum scribit, Theodosio Augusto VII. & Palladio Consil. anno nempe 416. Honorium Placidiam sororem Constantio in uxorem tradidisse, eundemque Cæsarem designasse, quæ Cuspiniani, Blondi, aliorumque sententia fuit, etenim Constantius à Symmacho Nobilissimus, Cæsarque appellatus fuisset; certè in rescripto Honorii dato anno 416. Ravennæ Kal. Martii ex Cod. Theod. lib. 15. L. 14. de infirmandis bis, quæ à tyrannis &c. Constantius vocatur solummodo Comes, & Patricius, quin immò nuptias cum Placidia ineunte anno 417. celebravit, ut ex Olympiodoro cap. 19. ostendimus. Quare binæ illæ privatæ Epistolæ, quarum una ad Aurelium, altera ad Augustinum data fuit, scriptæ sunt citrà dubium ab ipsâ Placidia Honorii sorore, atque uxore Constantii Comitissæ, ac Patriciæ, quod poterat satis cognoscere insignis annalium Scriptor, dum illa ibidem Germanum suum Augustum Principem appellabat, cujus tantum erat oborto schismate Episcopos ad Synodos vocare, non verò Constantii privati adhuc viri. Ita eadem ipsa Placidia de oblitterandâ postea pseudosynodo Ephesinâ à Dioscoro Alexandrino contra Sanctum Flavianum celebratâ literas dedit ad Theodosium Imperatorem, itemque ad Eliam Pulcheriam Augustam, quæ habentur inter Epistolâs præambulares Synodi Cæthedonensis. Eo pacto corrigendus est Scriptor Sæculorum Augustinensium, qui more sibi familiari cum Baronio laudatam Epistolam ad Augustinum non Placidia, sed Honorio adscribit anno 419. itemque Ludovicus ab Angelis lib. 5. de Vita Aug. cap. 16. Eulalio urbe, uti diximus, pulsus XV. Kal. Aprilis contra Honorii decretum eandem ingressus, atque festis Paschalibus in Basilicâ Constantinianâ celebratis Imperatorem ad iracundiam excitavit, qui Tertio Nonas Aprilis decretum ad Symmachum misit, quo Eulalio ejecto Bonifacius Pontifex iussus est sedere, in quem & cleri Romani, & populi frequentiora suffragia conspirasse didicerat; cum verò Imperatoris literæ Romam VI. Idus Aprilis pervenissent, Symmachus statim Eulalio expulso, ac Bonifacio ingenti civium plausu in Sede Apostolicâ constituto finem diffidiis fecit, simulque mandatum de Synodo Spoleti habendâ per Largum Proconsulem in Africâ revocatum fuit.

Interim Pelagiani hocce Eulalii schisma ob damnatam anno superiore Pelagii, ac Cælestii doctrinam ab ultore Numine permissum publicabant, quàm sanè calumniam repellens Augustinus dixit: *Memento sanè quemadmodum de constituendo Episcopo dissensionem populi Romani insultabundus objectas; Quod abs te quæro, utrum homines suâ fecerint voluntate? Quod si neget, quomodo liberum defendis arbitrium? Si autem fateris, quomodo autem eam vocas ultionem Dei, atque à vestro dogmate exorbitas, dum putari di-vinitus vindicatum affectas? An tandem aliquando concedis, quod obstinatissimâ contentione negaveras, occulto iudicio fieri, ut in ipsis hominum voluntatibus inveniat aliquid, quod & peccatum sit, & pœna peccati? Hoc enim nisi in istâ tuâ sententiâ sapuisses, nullo modo factum hominum ultionem Dei esse dixisses. l. 6. contra Jul. c. 12.* Deinde schismatis inter Sanctum Damasum, & Ursicinum exemplo usus, cum nondum Pelagiani orti fuissent, inanem

hæretici calumniam ostendit. Pelagianos quidem contra Bonifacium Romæ stetitse scribit Baronius; Et sanè litigantibus Pastoribus Lupi ad Catholicas caulas fremebant, & Zosimi timore deposito ubique turbas dabant, quo etiam tempore Cælestium se se Urbi insinuasse arbitror, qui postea instante Bonifacio à Constantio indè expulsus fuit.

Hic annus CCCCXIX. ob famosam Alipii nostri Tagastensis ad Honorium susceptam contra Pelagianos legationem à Baronio, Jansenio, nostrisque Rivio, ac Torello celebratur. Mirum in rem planè falsam universos tantâ concordia conspirasse! Alipium ob Pelagianos præcipuè coercendos, aliaque Africanæ Ecclesiæ negotia expedienda ter ad Comitatum in Italiam venisse ostendimus, hoc enim instituto nostro plurimum congruit, cum nullus Patrum post Augustinum plus Alipio pro divinâ gratiâ adversus superbissimos hæreticos insudaverit; ille enim non modò scriptis ad doctissimos quosque literis eosdem exagitavit, verum etiam longarum navigationum incommoda devorans impias eorum machinas fregit, ut planè mirum sit, apud Pelagianorum rerum scriptores adeò tenuem de Alipio mentionem fieri, eamque non eo, quo deberet tempore, ut mox ostendo; Etenim Baronius, alique post ipsum Alipium in Italiam ad Honorium anno 419. profectum fuisse scribunt, atque sanctionem contra Pelagianos à Principe impetrasse datam V. Idus Junii, eamque secum in Africam detulisse; Certum tamen est, eotempore Alipium Carthagine Synodi causâ adfuisse, in quâ subortis gravibus diffidiis de appellationibus transmarinis, Alipius in sessione habitâ VIII. Kal. Junii sententiam dixit, idemque III. Kal. ejusdem mensis acta synodi subscripsit, ut capite sequenti latius patebit; quare certum est, eo tempore Alipium non degisse apud Ravennam, neque ab Honorio contra Pelagianos rescriptum coram impetrasse. Honorius quidem cum aliundè accepisset, quosdam Episcopos Pelagianis publicè pro sectâ loquendi facultatem in Africâ permittere, datis ad Aurelium Carthaginensem literis, severissimâ id lege prohibuit; exemplum Epistolæ è Vaticano codice magni Baronii diligentia exscriptum subijcimus.

*Imperatores Honorius, & Theodosius Augusti
Aurelio Episcopo Salutem.*

DUdum quidem fuerat constitutum, ut Pelagius, & Cælestius nefandi dogmatis repertoires ab Urbe Româ veluti quædam Catholicæ veritatis contagia pellerentur, ne per ignorantiam mentes sævâ persuasionem perverterent; In quo secuta est Clementia nostra iudicium Sanctitatis tuæ, quo constat, eos ab universis justæ sententiæ examinatione esse damnatos. Sed quia obstinati criminis pertinax malum, ut constitutio geminaretur coegit, recentiquoque sanctione decrevimus, ut si quis eos in quacunque provinciarum parte latitare non nesciens, aut propellere, aut prodere distulisset, præscriptæ pœnæ velut particeps subjaceret. Præcipuè tamen ad quorundam Episcoporum pertinaciam corrigendam, qui pravas eorum disputationes vel tacito consensu adstruunt, vel publicâ oppugnatione non destruant: Pater carissime, atque amantissime sanctitatis tuæ auctoritatem cavere conveniet, quatenus in abolitione præpostera hæresis omnium devotio Christiana consentiat. Religio itaque tua com-petentibus scriptis universos faciat admoneri sci-

"tuos definitione testimonii tui hanc tibi definitio-
 "nem esse præscriptam, ut quicumque damnationi su-
 "prà memoratorum, quò pateat mens pura, subscri-
 "bere impiâ obstinatione neglexerint, Episcopatus
 "amissione multati interdictâ in perpetuum expulsi
 "civitatis communione priventur. Nam cum ipsi
 "nos juxtâ Synodum Nicænam confessione sincerâ
 "conditorem rerum omnium Deum, imperique nos-
 "tri veneremur auctorem, non patietur sanctitas tua
 "sectæ detestabilis homines in injuriam religionis
 "nova, & inusitata meditantibus secretis tractatibus oc-
 "cultare sacrilegium publicâ semel auctoritate dam-
 "natum; Una enim, eademque culpa est eorum, qui
 "aut dissimulando conniventiam, aut non damnando
 "favorem noxium præstiterint. *Et aliâ manu.* Di-
 "vinitas te per multos annos fervet incolumem Pater
 "carissime, atque amantissime. Data V. Idus Ju-
 "nias Ravennæ Monaxio, & Plintâ Confl.

Ejusdem exempli literas ab Honorio ad Augusti-
 num scriptas testatur Baronius, qui in eodem Codice
 hæc legit: *Eodem tenore etiam ad Sanctum Augustinum
 datum rescriptum:* Ad annum 419. pag. 445. Aurelius
 Honorii literis acceptis encyclicam ad omnes Byza-
 cenos, & Arzugitanos scripsit, quâ Imperatoris decre-
 ta eisdem significabat, illius verò exemplum subijcio.

*Dilectissimis, ac desiderabilibus fratribus, ac Con-
 sacerdotibus Donatiano primæ sedis, Januario,
 Feltei, Palatino, Primiano, Gajano, & alii
 Gajano, Januario, Victorino, & cæteris per
 tractum provincie Byzacene, & Arzugitane
 constitutis Aurelius Episcopus.*

Super Cœlestii, & Pelagii damnatione, eorum-
 que dogmatibus participem sanctam dilectionem
 vestram in plenario Concilio fuisse commemorari, di-
 lectissimi, ac desiderabiles Fratres; Sed quoniam
 pro honore Dei, in cujus manu cor Regis est consti-
 tutum, gloriosissimorum Principum Christianorum
 fidem rectam, & Catholicam custodientium accessit
 auctoritas, quam per humilitatem meam universis
 Coepiscopis meis voluit intimari: idcirco hono-
 rabilem fraternitatem vestram missis exemplaribus
 instruere festinavi, ne quid mali in aliquâ parte
 provincie ex supradictorum serpentinâ persuasione
 ab universali Ecclesiâ totius Orbis exclusâ fortasse
 subrepat; Ob hoc ergo tam necessaria constitutio
 Christianorum Principum charitatem vestram la-
 tere non debuit, & ad me ab eis datæ literæ, qua-
 rum simul exemplaribus lectis, quemadmodum sub-
 scribere unusquisque vestrum debeat, dilectio vestra
 cognoscat, sive quorum Synodalibus gestis subscrip-
 tio jam tenetur, sive qui non potuistis eidem plena-
 rio totius Africæ interesse Concilio; quò cum in
 supradictorum hæreticorum damnatione omnium
 vestrum fuerit integra subscriptio, nihil omnino
 sit, undè ullius dissimulationis, vel negligentie,
 vel occultæ forsitan pravitatis aliqua videatur me-
 rito remansisse suspicio. *Et aliâ manu:* Opto, Fra-
 tres, benè vivatis mei memores. Data Kalendis
 Augusti Carthagine Monaxio, & Plintâ Confl.

Arzugitanæ regionis mentionem facit codex Syno-
 dorum Africæ cap. 16. *Quia in Tripoli forte, & in
 Arzuge interjacere videntur barbara gentes,* & cap. 19.
*Cogitare etiam debetis fratres, qui a hoc sibi & Tripolitani,
 & Arzugitani fratres potuerunt exigere:* Ex qui-
 bus patet, minùs rectè ab Ortelio in tabulis Geogra-
 phicis, ubi Africam describit, Tripolim cum Arzu-

ge confundi. Arzugem magis, quàm Byzacium, &
 Tripolim, ad meridiem accedere disertè scribit Au-
 gustinus Epist. 48. ad Vincentium, irridens enim
 vanum illud interpretamentum, cui Donatistæ illa
 Scripturæ verba *ubi pascas, ubi cubes in meridie,* sub-
 jiciebant, quasi Deus fidem Orthodoxam apud solos
 Donatistas in meridianis Africæ regionibus degentes
 remansuram denunciasset, hæc habet: *Si enim hoc
 scripturarum loco meridies Africa intelligenda est in par-
 te Donati, quæ sub cali ferventiori plaga est, omnes vos
 Maximianistæ superabunt, quorum schisma in Byzacio,
 & in Tripoli exarsit; Sed confligant cum eis Arzuges,
 & hoc magis ad se pertinere contendant, Mauritania ta-
 men Casariensis Occidentali, quàm meridiane parti vici-
 nior, quando nec Africam se vult dici, quomodo de me-
 ridie gloriabitur?* Hæc Augustinus; Sed de Arzugita-
 nanâ provinciâ vide inferiùs lib. 2. cap. 7.

CAPUT XVII.

*Cogitur Synodus Africana, ac de appellationibus
 transmarinis agitur. Recitatur codex Conci-
 liorum Africæ, & canones contra Pelagianos
 statuti in eadem Synodo leguntur. Marius Mer-
 cator Pelagianorum hostis, ac Sancti Doctoris
 Hipponensis amicus laudatur. Buberii meta-
 chronismus castigatur. Sanctus Augustinus à
 M. Antonii de Dominis calumniâ in causâ de
 appellationibus vindicatur.*

Gravis hoc anno controversia Augustinum cæ-
 terosque Africanos Patres exercuit. Urbanus
 ex Hipponensi ejusdem Augustini Clero ad Siccen-
 sem Cathedram promotus Apiarium Presbyterum
 quorundam criminum reum Synodali sententiâ ex
 Siccensi Ecclesiâ amovendum curaverat, at ille ap-
 pellationem ad Zosimum interposuerat, qui statim
 Faustinum Potentiæ in Piceno Episcopum, unaque
 Philippum, & Afellum presbyteros suos è latere
 legatos in Africam destinavit, ut Apiarii causam
 retractarent; At Africani agrè ferebant, & acerbè,
 damnatos in provinciis Africæ ad transmarina judi-
 cia provocare; cum verò Apostolici legati eas ap-
 pellationes à Nicænâ Synodo approbatas assererent,
 neque id in Nicænis canonibus, qui in Africanis
 Ecclesiis servabantur, legeretur, gravissima, ac pe-
 nè diuturna contentio suborta est. Mortuo paulò
 post Zosimo ac succedente Bonifacio hoc anno 419.
 in plenariâ Synodo Africanâ de appellationibus dis-
 putatum fuit. Africani prætendebant inolitam vel
 ab ipsis Christianæ religionis apud Africam pri-
 mordiis consuetudinem, nempe ut Presbyteri, Dia-
 cono, ac Clerici inferiores in suis quique provinciis
 judicarentur ad transmarinos judices appellatione
 omnino interdictâ; hoc ipsum Baronius, cæterique
 arbitrantur, decretum fuisse in Synodo priori Mile-
 vitanâ canone XXII. at canones illos ad illam Syno-
 dum non pertinere superiùs cap. 10. ostendimus; il-
 le canon iisdem omnino verbis conditus fuit à plena-
 riâ Synodo Carthaginensi Honorio XII. & Theodo-
 sio VIII. Confl. anno superiore 418. in quâ cano-
 ne XVII. transmarinæ appellationes vetantur, quod
 decretum ob tentatam id temporis contra Africanæ
 Ecclesiæ consuetudinem ab Apiario appellationem
 emissum existimo; laudata verò consuetudo colligi-
 tur ex Augustino Epist. 162. ubi de Cœciliano Car-
 thaginensi, ac collegis Episcopis ait: *Neque enim de
 Presbyteris, aut Diaconis, aut inferioris ordinis Clericis,
 sed*